

INTERJÚ

A sportági követelmény miatt csillogó nőként kell megjelenniük a kislányoknak. Érzelmileg azonban gyerekek maradnak

Gyerekfejjel kiöregedve?

Műkorcsolya, szertorna, ritmikus gimnasztika, szinkronúszás: a kecsesség és a női báj sportágai, amelyekben tizenéves kamaszlányok hitetnek el velünk érett nőiséget, profi sminkben és színpompás dresszben. Egészen húszéves korukig. Amikor más sportágak képviselői beérett, felnőtt versenyzőkké válnak, ők már kiöregedettek, és civil életüket építik. Helyzetüket az utanpotlassport.hu elemezte dr. Budavári Ágota sportpszichológussal. Még fel sem nőnek, máris kiöregednek a sportból

– Miért ilyen alacsony az átlagéletkor az esztétikára épülő sportágakban?
– Minden sportágban más az optimális életkor az edzőmunka megkezdésére. Valószínű, hogy azok a gyerekek, akik ezeket a sportokat választják, számolnak vele: ahhoz, hogy a serdülő és ifjúsági bajnokságig egyáltalán eljussanak, nyolc-kilenc éves korukban meg kell tanulniuk a technikákat. Éppen ezért az is válogatási szempont ezekben a sportágakban, hogy ki képes kisgyermekként rendszeres munkát végezni. Komoly tehetségfaktor az, hogy ha valaki fegyelmezetten tud tréningezni már ebben a korban.

Hirdetés

– Fizikailag és lelkileg hogyan hat ezekre a sportolókra, hogy már serdülő korukban olyan munkát kell végezniük, mint más sportágakban a felnőttek?
– A mentalitásuk időben kissé eltolódott, hiszen a karrierjük hat-hét éves koruktól húszéves korukig tart. A műkorcsolyában ennél tovább is versenyezhetnek, és a szertornában is elkezdtek szabályokat módosítani, éppen azért, hogy ne serdületlen lányok alkossák a sportági krémet, hanem nők.

– Emiatt már pubertás korban szedniük kell a különböző táplálék-kiegészítőket; akkor, amikor éppen átalakul a hormonháztartásuk, menstruálni kezdenek...

– Maga a serdülőkor óriási hormonrobbanással jár, s ez nem kedvez az esztétikára épülő sportágak versenyzőinek. Feldúsulnak a zsírszöveteik, s ez majdhogynem az úszásból is kizárja a sportolókat, pláne az említett sportágakból. Ezért űzik ezeket a sportokat serdületlen lányok. A táplálék-kiegészítők jó részének hormontartalma szinte bevizsgálhatatlan, így nem tudják, mit szednek be, különösen akkor, ha távol-keleti termékeket kapnak. Ez nagy veszélyforrás abban a korban, amikor átalakul a szervezet.

– A lányok mentálisan is ekkor kezdenek érni, és felismerni a nemiségüket. Ezek a sportolók viszont már tizenhárom évesen profi sminket és dresszkölteményeket viselnek, így, látszólag, már kamaszkoruk elején kiforrott a nőiességük. Jó ez így?

– Mindent megsiettet az a sportági követelmény, hogy csillogó nőként kell megjelenniük a kislányoknak. Találkozom ilyen gyerekekkel, és azt tapasztalom: korán megtanulják, sőt, nagyon tetszik nekik, hogy fiatalon felnőtt női gesztusrendszert kell felvenniük. Nagyon korán felnőtt női státuszba kerülnek, érzelmileg azonban gyerekek maradnak, akár még huszonéves korukban is. Ez azért van így, mert az edző-versenyző kapcsolatban végig gyerekként kezelik őket. Én minden erőmmel harcolok ez ellen, hiszen ez a felfogás infantilizálja az embereket, és nem készíti őket saját felelősségvállalásra, kötelességtudatra, mert az edző megtartja magának ezt. A tréner dönti el, milyen nehézségű feladatokat csináljanak, milyen versenyeken induljanak. Pedig lehetne a gyerekeket partnerként kezelni azokban a dolgokban, amelyek az ő terhelésüket, karrierjüket érintik.

– Kicsit olyasmi ez az egész a számomra, mint amikor a cirkuszi porondmester büszkén felkonferálja a műsorszámot, a közönség tombol, az előadót azonban senki nem veszi komolyan. Érzik ezek a sportolók, hogy a pillanatnyi sikerért egész pályájuk alatt gyerekként kezelik őket?

– Érzik, sőt el is fogadják. A népszerűség, a hírnév és a pénz fejében azt mondják: megéri az az öt-tíz év, az élvonalbeli szereplés. Ez tulajdonképpen egy csendes alku. Az is igaz, hogy a fiatalokat sokszor beszippantják ezek a sportágak, vagyis nem tudatosan választják őket. Ami

kiábrándíthatja a veresznőket, az a sérülés, hiszen nagy terhelést kapnak éppen azért, hogy minél hamarabb eljussanak a csúcsra. Akkor is megtorpanhatnak, amikor elkezdenek azon gondolkodni: érdemes-e egyáltalán nagy veszélyeket bevállalni, és ennyi energiát befektetni a pillanatnyi csillogásért?

– Ez egy huszonéves sportolónak is fejtörést okoz, aki jóval érettebb énképpel rendelkezik. Már a kamaszok is képesek ilyen profi módon gondolkodni?

– Csak kevesen, így a szülők és az edzők döntenek helyettük. A trénerek partnere ugyanis nem a sportoló, hanem az anyuka és az apuka. Sok sikerre vágyó szülőt látok, aki mindent feláldozna a gyerek életéből azért, hogy sikeres élsportolóvá váljék. A felnőttek vágnak a dicsőségre és a pénzre, így sokszor jó befektetésnek tekintik a sportolást.

– Ez rémisztően hasonlít az Amerikában divatos gyerek-szépségversenyekre, ahol öt-hat évesekre aggatnak műszempillát a szülők, hogy saját életük beteljesületlen álmait kapják vissza...

– Pontosan így van: a lényeg a siker. Sok szülő kérdezi tőlem, miképpen tudna a tizenhárom-tizennégy éves gyerekéből olimpiai bajnokot faragni? A sportolók ilyenkor eszközzé válnak, hiszen szüleik írják alá a szerződéseket, nem mindig felelősen, nem mindig a gyerekre való tekintettel. Így a gyerek végrehajtó ágens lesz: edz, versenyez, de semmiről nem dönthet. Meghatározott feladatokat kap, azzal az indokkal, hogy tehetséges, el kell érnie a sikert, hiszen a szülő minden feltételt garantál ahhoz.

– Minden sportoló megküzd a civil életmódra való átállással. Aki tizennyolc-tizenkilenc évesen vonul vissza, az hogyan éli meg mindezt?

– Abból a szempontból szerencsések ezek a sportolók, hogy viszonylag hamar válhatnak, hiszen például minden gond nélkül mehetnek egyetemre. Lélektanilag viszont hátrányban vannak: sikerben és csillogásban éltek, így azt a kiemelt figyelmet